

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/216/2019
Identifikačné číslo spisu:	7216209786
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7216209786.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. B., nar. XX. XX. XXXX, bývajúceho v B., R. XX, v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom so sídlom v Košiciach, Pollova 32, proti žalovanému ADM Košice spol. s r. o., so sídlom v Košiciach, Ružínska 11, IČO: 44 644 019, o určenie neplatnosti právneho úkonu a o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 11C/199/2016, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. novembra 2018 sp. zn. 3Co/350/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II uznesením z 9.júna 2017 sp. zn. 11C/199/2016 zastavil konanie a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca odôvodnil podanie tejto žaloby proti žalovanému tým, že vo veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42C/215/2013 sa súd nezaoberal otázkou platnosti právneho úkonu. Z obsahu označeného spisu zistil, že žalobca sa v tomto spore domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu peňažné plnenie v sume 850 eur s príslušenstvom a že základom tejto žaloby bola Zmluva o prepožičaní digitálneho záznamového zariadenia z 1. 4. 2012, v zmysle ktorej žalovaný prenechal žalobcovi do užívania (s možnosťou kúpy) tam špecifikované digitálne záznamové zariadenie a príslušenstvo. V tomto spore sa domáha neplatnosti vyššie označeného právneho úkonu a zároveň uplatňuje nárok v sume 1.064 eur. Na základe uvedených zistení dospel k záveru, že v tomto konaní sa jedná o spor medzi totožnými stranami, s totožným predmetom sporu (žalovaná suma je navýšená o daň z pridanej hodnoty), o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom v konaní vedenom pod sp. zn. 42C/215/2013. Žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá pre neunesenie povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti zo strany žalobcu. V danom spore tu existuje neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konania, tzv. res iudicata (prekážka právoplatne rozhodnutej veci), ktorý bráni, aby súd o tej istej veci znovu rozhodol (§ 230 C. s. p.). Konanie preto podľa § 161 ods. 2 C. s. p. zastavil.

2. Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. novembra 2018 sp. zn. 3Co/350/2017 na odvolanie žalobcu

uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so záverom prijatým súdom prvej inštancie, keď zastavil konanie z dôvodu existencie res iudicata. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia okresného súdu uviedol, že Okresný súd Košice II v spore vedenom pod sp. zn. 42C/215/2013 zamietol žalobu žalobcu, základom ktorej bola Zmluva o prepožičaní digitálneho záznamového zariadenia z 1. 4. 2012, pričom konštatoval, že medzi stranami nebolo sporné uzavretie (platnej) kúpnej zmluvy, nakoľko došlo k prevzatíu zariadenia a k zaplateniu kúpnej ceny. Z uvedeného je zrejmé, že súd v tejto veci skúmal prejudiciálne aj platnosť predmetnej zmluvy. Žalobca sa tak v predmetnom konaní domáha totožnej veci, keďže základom nároku má byť tá istá zmluva, ktorá ale podľa tvrdenia žalobcu má byť teraz absolútne neplatná. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne preto podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil.

3. Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podal včas dovolanie žalobca z dôvodu porušenia jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) C. s. p. a s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) C. s. p. Uviedol, že v tomto konaní navrhol, aby súd rozhodol o dvoch petitoch, a to, aby určil neplatnosť Zmluvy o prepožičaní digitálneho záznamového zariadenia z 1. 4. 2012 a aby uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 1.064 eur titulom bezdôvodného obohatenia. Vyberajúc z obsahu odvolania proti uzneseniu okresného súdu uvádzal, že súd v konaní vedenom pod sp. zn. 42C/215/2013 nevyriešil ako predbežnú otázku platnosť označenej zmluvy. Nejasné a nepreskúmateľné je preto tvrdenie okresného súdu, že už v tomto konaní bola vyriešená ako predbežná otázka platnosť citovanej zmluvy. Ani výška sumy, o ktorej súd rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 42C/215/2013 nie je totožná so sumou uplatnenou v predmetnom spore. Podľa žalobcu súd nepreukázal, že o jeho podanom návrhu z 25. 4. 2016 bolo už právoplatne rozhodnuté, práve naopak, neexistuje právoplatné rozhodnutie v danej veci, ktorého obsahom by bol výrok súdu o všetkých v jeho žalobe uvedených petitoch. Zdôraznil, že ani v označenom konaní a ani pri uzatváraní zmluvy sa nepreukázalo oprávnenie I. R. W. konať a uzatvárať právne úkony v mene žalovaného. Okrem toho uvedená zmluva nemá zákonom stanovené náležitosti a touto zmluvou bol uvedený do omylu. Podľa jeho názoru zmluva bola uzatvorená v rozpore so zákonom a to minimálne v rozpore s dobrými mravmi, ako aj s obchodnými zvyklosťami. Navrhol preto, aby Najvyšší súd SR uznesenie krajského a tiež okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zo strany žalobcu ide o ten istý nárok, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, len vyjadrený inou sumou. Rozhodnutie konajúcich súdov je vecne správne a aj dostatočne odôvodnené. Podľa žalovaného konanie žalobcu je možné označiť aj ako zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, kde jeho svojvoľným uplatňovaním dochádza až k šikanóznemu výkonu. Navrhol preto dovolanie žalobcu odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané, zastúpenou advokátom, sa zaoberal jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. V preskúmvanej veci je z obsahu dovolania zrejmé, že dovolateľ uplatňuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) C. s. p. a tiež dovolací dôvod v zmysle § 432 C. s. p., pričom prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a c) C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním

využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. O prípad porušenia práva na spravodlivý proces by mohlo ísť aj vtedy, ak by súd konanie zastavil podľa § 161 ods. 2 C. s. p., hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

9. Doručený rozsudok, ktorý nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 227 ods. 1 C. s. p.). Ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova (§ 230 C. s. p.). V zmysle § 161 ods. 1 C. s. p, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť. Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 C. s. p.).

10. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Treba zdôrazniť, že právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie vytvára z hľadiska identity predmetu konania prekážku veci rozsúdenej pre konanie o žalobe na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, vychádzajúcej z rovnakého skutkového základu (z rovnakého skutku). Právoplatný rozsudok o žalobe na plnenie totiž zahŕňa v sebe, či už výslovne alebo mlčky kladné alebo záporné riešenie otázky (ne)existencie práva, včítane otázky platnosti právneho úkonu, ak základom žaloby na plnenie je záväzkový vzťah vyplývajúci zo zmluvy (pozri R 110/2003).

11. V preskúmvanej veci pri riešení otázky, či prejednaníu žaloby o určenie neplatnosti Zmluvy o prepožičaní digitálneho záznamového zariadenia z 1. 4. 2012 a následne peňažného plnenia, nebránila prekážka veci právoplatne rozhodnutej (o žalobe na plnenie), bolo treba vychádzať zo skutočnosti, že v súdnych konaniach Okresného súdu Košice II boli jeho stranami tie isté osoby a obe konania sa týkali toho istého právneho úkonu. V oboch konaniach sa opodstatnenosť žalôb vyvodzovala z toho istého skutkového základu. V spore vedenom pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 42C/215/2013 bola totiž jeho predmetom žaloba žalobcu proti žalovanému o zaplatenie peňažného plnenia, základom ktorej bola Zmluva o prepožičaní digitálneho záznamového zariadenia z 1. 4. 2012. V uvedenom spore súd nepochybne riešil aj otázku platnosti (i keď nie výslovne) uvedenej zmluvy, čo vyplýva aj z jeho konštatovania v dôvodoch rozsudku, že medzi stranami nebolo sporné uzavretie (platnej) kúpnej zmluvy, nakoľko došlo k prevzatíu zariadenia a k zaplateniu kúpnej ceny. Napokon, pokiaľ žalobca v tomto spore žaloval na plnenie, základom ktorej bola uvedená zmluva, nepochybne považoval tento právny úkon za platný. Ani žalovaný platnosť právneho úkonu, z ktorého žalobca svoj nárok na plnenie vyvodzoval, nijako nespochybňoval. Žiadna zo strán nemôže preto neskôr namietat, že predmetná zmluva je neplatná.

12. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že právoplatný rozsudok Okresného súdu Košice II z 8. septembra 2014 sp. zn. 42C/215/2013 vytvoril prekážku veci právoplatne rozhodnutej v spore o určenie neplatnosti predmetnej zmluvy a následne peňažného plnenia v sume 1.064 eur (v tomto konaní išlo o sumu navýšenú o daň z pridanej hodnoty). Dovolací súd dospel preto k záveru, že ak súd prvej inštancie konanie zastavil pre prekážku veci právoplatne rozhodnutej a odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil, nepostupovali v rozpore s citovanými zákonnými ustanoveniami. V danom prípade nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) C. s. p.

13. Pokiaľ žalobca uplatnil aj dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci a prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) C. s. p. treba uviesť, že podľa § 421 ods. 2 C. s. p. dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd

rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). V tomto spore odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zastavení konania, ktoré je uvedené pod písm. a) citovaného zákonného ustanovenia. Dovolanie pre nesprávne právne posúdenie veci je preto v danom prípade podľa § 421 ods. 2 C. s. p. vylúčené.

14. So zreteľom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) C. s. p. ako neprípustné odmietol.

15. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, keďže mu žiadne preukázané trovy v dovolacom konaní nevznikli (R 72/2018).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.